

EL LLENGUATGE

Què cosa

En lloc del pronom interrogatiu *què* —és a dir, amb el mateix valor— s'usa algun cop el conjunt *cosa què*. El Diccionari Fabra admet aquest us: a l'article *cosa* diu que aquest mot (s'usa) reforçant *què*. I indica tot seguit l'exemple *No sé què cosa és*. A la mateixa obra trobem, si més no, un altre exemple de l'ús d'aquest conjunt, il·lustrant el significat principal del verb *saber*: *Saber què cosa és la pobresa*. El Diccionari de l'Enciclopèdia, que ha ampliat notablement, respecte al Fabra, la informació sobre l'ús del substantiu *cosa*, amb la inclusió de tot de modismes i frases fetes, ha prescindit en canvi d'aquest cas especial que comentem, com si considerés aquesta solució gramatical supèrflua o inadequada. Potser aquesta decisió no és del tot encertada, car si bé cal admetre que l'ús de *cosa què* no presenta, certament, cap avantatge —cap petit matis diferencial— sobre el simple mot interrogatiu *què*, el mateix Diccionari, en canvi, manté, a l'article *saber*, l'exemple *Saber què cosa és la pobresa*, reproduït del Fabra. D'altra banda hi ha, en la nostra literatura, algun exemple important de l'ús de *què cosa* que pot justificar perfectament que els diccionaris de la llengua el recullin. Ens referim al títol de tres capítols de *Qualba, la de mil veus*, d'Eugení d'Ors: *Què cosa sap Freud de l'amor*, *Què cosa sap Plató de l'amor*; *Què cosa no sap Plató de l'amor*.

Tampoc no sabem veure cap informació sobre *què cosa* al Diccionari Alcover-Moll (ni a *cosa* ni a *què*). En canvi, al seu Diccionari Etimològic, Joan Coromines diu que s'ha dit de vegades *què cosa és...* per «*què, quina cosa*», i que el *Diccionari de barbrismes* (sic) de Careta i Vidal en recull un exemple de l'obra *Història de l'esforçat cavaller Partinobles* (segle XVI), que Coromines, però, no transcriu, i que no hem pogut consultar.

Els dos exemples del Fabra, *No sé què cosa és* i *Saber què cosa és la pobresa*, correspon perfectament a l'explicació de Coromines. Notem que en tots dos el verb de l'oració principal és *saber*, que és un dels verbs del qual depenen usualment subordinades interrogatives. En els exemples d'Eugení d'Ors, en canvi, el verb *saber* és el d'aquestes subordinades (d'una principal sobreentesa), però les subordinades interrogatives amb el verb *saber* són també usuals: *Que saben de tu?*, *Ignoro què sap ell*, *Què cal saber de Catalunya*.

Albert Jané